

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1919 kl. 1 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, jämte en inom riksdagen i ämnet väckt motion.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Bellinder, Mannheimer, K. J. Ekman, von Geijer, von Mentzer, von Zweigbergk, greve Henning Wachtmeister, Ljunggren, Gustaf Gustafsson, Henrikson, Leander, Hansson i Gårda*), Norman, Persson i Tofta, Kahlström, Runefors*), Gylfe och Hansson i Sölvesborg.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 278, däri Kungl. Maj:t, under återopande av bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1919, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 5 saml. 25 häft. (Nr 30.) 1781 19 1

§ 54.

I stad, där magistrat ej finnes, skall den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse fullgöra de å magistraten ankommande bestyr och åligganden, om vilkas besörjande därstädes särskild föreskrift i lag eller författning ej meddelats.

Denna styrelse skall bestå av en kommunalborgmästare och minst två kommunalrådmän.

Reglemente för stadsstyrelse utfärdas av Kungl. Maj:t efter därom av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmänna rådstugan upprättat förslag.

§ 56.

Ledamöterna i drätselkammaren utses, ibland kommunens röstberättigade medlemmar, av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmänna rådstugan.

Sådant val sker, där två eller flera personer skola utses, proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

I stad, där magistrat ej finnes, må i reglementet för drätselkammaren kunna bestämmas, att drätselkammaren skall utgöras, utom av de särskilt valda ledamöterna, jämväl av kommunalborgmästaren eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande såsom självskriven ledamot.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920; dock att i stad, som erhållit stadsrättigheter tidigare än med ingången av nämnda år, skall, utan hinder av stadgandet i § 54 andra stycket, om stadsstyrelsens sammansättning gälla vad i reglementet för stadsstyrelsen är eller var der förordnat.

I sammanhang med propositionen har utskottet jämväl till behandling förehaft en till utskottet hänvisad, inom andra kammaren väckt motion, nr 383, av herrar *Fast* och *Johansson* i Trollhättan, däri motionärerna hemställa,

»att riksdagen måtte besluta, att i Kungl. Maj:ts proposition nr 278 om förslag till ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad dessa måtte få följande ändrade lydelse:

§ 54.

I stad — — — — —
 — — — — — ej meddelats.

Denna styrelse skall bestå av en kommunal borgmästare och två kommunalrådmän.

Reglemente — — — — —
 — — — — — förslag.

§ 56.

Ledamöterna — — — — —
 — — — — — rådstugan.

Sådant val sker, — — — — —
 — — — — — ökat med 1.

I stad, där magistrat ej finnes, må i reglementet för drätselkammaren kunna bestämmas, att kommunalborgmästare eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande äger rätt närvara och i överläggningarna men ej i besluten deltaga.

Denna lag träder i kraft — — — — —
 — — — — — varder förordnat.»

Till stöd för sin hemställan hava motionärerna ingivit skriftlig motivering till utskottet, vilken motivering såsom bilaga fogas vid detta utlåtande.

Vid den kungl. propositionen funnos fogade förslag till reglementen
 1:o för stadsstyrelse med kommunalborgmästare;
 2:o för stadsstyrelse utan kommunalborgmästare; samt
 3:o för stadsstyrelse med kommunalborgmästare och lagfaren kommunalrådmän.

Beträffande såväl de skäl, vilka ligga till grund för det genom förevarande kungl. proposition framlagda lagförslag, som nyssnämnda förslag till reglementen får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet delar den uppfattning, som utgör förutsättningen för de i propositionen föreslagna bestämmelserna, att åt ett samhälle hädanefter bör beviljas stadsrättigheter endast då det uppnått den utveckling, storlek och bärkraft, att det behöver och kan bekosta en ämbetsmässig förvaltning. Med hänsyn till den likformighet, som i förvaltningshänseende bör finnas mellan olika samhällen i riket, är det tydligen icke lämpligt,

Utskottets
yttrande.

att helt överlåta reglerna och organisationen av denna förvaltning åt särskilda reglementen, olika för olika städer. Enligt utskottets uppfattning böra i stället de allmänna grunddragen av även den ämbetsmässiga förvaltningen i städerna inskrivas i kommunallagarna.

Mot att i städer, åt vilka hädanefter beviljas stadsrättigheter och vilka icke meddelas egen jurisdiktion, stadsstyrelsen skall bestå av en kommunalborgmästare och minst två kommunalrådmän, har utskottet intet att erinra. Den i herrar Fasts och Johanssons i Trollhättan motion uttalade tanken, att antalet kommunalrådmän icke skall få överstiga två, synes utskottet redan på den grund böra avvisas, att tillräckliga skäl icke kunna anses föreligga att genom bestämmelser i lag hindra en stad, som uppnått den storlek, att den anser sig behöva t. ex. tre kommunalrådmän, från möjlighet härtill.

Mot de bestämmelser beträffande tillsättande av kommunalborgmästaretjänst, vilka Kungl. Maj:t ansett böra i administrativ väg införas, har utskottet att anmärka, att de icke tydligt utsäga, att till kommunalborgmästare endast kan utses bland de tre behöriga personer, staden därtill föreslagit. Denna grundsats har utskottet ansett vara av den fundamentala betydelse, att den även bör erhålla plats i kommunalförordningen för stad. Den ändring, utskottet för vinnande av detta mål har verkställt i det kungliga förslaget till ny lydelse av § 54 av nyssnämnda förordning, har även en annan orsak. Genom den lydelse, § 54 av kommunalförordningen för stad enligt utskottets förslag skulle erhålla, har även stadgats, att kommunalborgmästare alltid skall tillsättas av Kungl. Maj:t; någon möjlighet att i reglemente för stadsstyrelse bestämma, att kommunalborgmästare skulle tillsättas av stadsfullmäktige skulle alltså icke förefinnas. Genom att kommunalborgmästare skall utses av Kungl. Maj:t, erhåller han tydligen en ställning, som skyddar honom från växlingarna i stadsfullmäktigekårens sammansättning och som därigenom är ägnad att höja hans självständighet.

Enligt utskottets uppfattning äro åtskilliga av de övriga bestämmelser, Kungl. Maj:t föreslagit skola meddelas i särskilda, på administrativ väg utfärdade reglementen, av den natur, att även de lämpligen borde införas i kommunallagarna. Dit höra t. ex. bestämmelserna om den tid, för vilken kommunalrådmän väljas, det sätt, på vilket val av stadsstyrelse skall ske o. s. v. Då utskottet emellertid avstått från att föreslå de ändringar i förordningen om kommunalstyrelse i stad, som betingas av denna utskottets uppfattning, har detta varit av två skäl. Dels skulle ett införande av ett större antal nya bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse i stad betyda en väsentlig omarbetning av denna, en

omarbetning, som lämpligen endast kan företagas av Kungl. Maj:t. Dels torde spørsmålet om inrangerandet av de åsyftade bestämmelserna i förordningen om kommunalstyrelse i stad lämpligen böra upptagas vid den allmänna revision av kommunallagstiftningen, som är förestående.

I sak har utskottet mot de bestämmelser, som förekomma i förslagen till reglementen, att erinra, att de medgiva kvinna att vara vikarie för kommunalborgmästare samt även att i denna egenskap fungera som polischef. Detta anser utskottet olämpligt. I stad, där en kommunalrådman skall vara lagfaren, måste enligt det för sådan stad avsedda reglementet kommunalborgmästaren hava juridisk utbildning. Enligt utskottets uppfattning bör, i likhet med vad fallet är enligt reglementet för stadsstyrelse utan lagfaren kommunalrådman, även i nyssberörda fall till kommunalborgmästare kunna utses person, som under längre tids utövande av allmän befattning ådagalagt sådan insikt och skicklighet, som Kungl. Maj:t på framställning av stadsfullmäktige prövar innebära kompetens till borgmästarbefattningen.

Beträffande den nya lydelsen av § 56 av kommunalförordningen för stad finner utskottet sig icke böra avvika från vad Kungl. Maj:t föreslagit. Att i enlighet med motionen giva denna paragraf en lydelse, som skulle förhindra, att i reglemente för drätselkammaren i stad, vilken så önskade, kunde föreskrivas, att kommunalborgmästaren eller stadsstyrelsens ordförande skulle vara självskriven ledamot av drätselkammaren, torde icke kunna anses lämpligt. Att länsstyrelsen mot stads vilja skulle i reglementet för drätselkammaren införa, att kommunalborgmästaren (stadsstyrelsens ordförande) skulle vara självskriven ledamot av drätselkammaren anser utskottet lika litet kunna förutsättas som att länsstyrelsen skulle bibehålla en sådan bestämmelse mot stadens vilja.

Mot den av Kungl. Maj:t föreslagna övergångsbestämmelsen till de nya stadgandena i kommunalförordningen för stad har utskottet till en början att erinra, att dess senare del bör flyttas in i § 54, när den utgör en förutsättning för § 56. Övergångsbestämmelsen medgiver, att i stad under landsrätt, huru stor staden än är, styrelse utan kommunalborgmästare skulle kunna finnas, blott staden erhållit stadsrättigheter före den 1 januari 1920. Ävenledes medger bestämmelsen, att stad, som nu har egen jurisdiktion, oavsett sin storlek skulle kunna övergå till stad under landsrätt utan kommunalborgmästare. Inom utskottet har därför diskuterats lämpligheten av att så förändra bestämmelsen, att i stad under landsrätt alltid skall finnas en stadsstyrelse med kommunalborgmästare, om staden uppnått en viss befolkningssiffra. Med hänsyn till den självständiga ställning i förvaltningshänseende samhällen, som

erhållit stadsrättigheter, anses innehava, har utskottet emellertid stannat vid att föreslå till antagande vad i propositionen i förevarande hänseende hemställes. I fråga om städer under landsrätt som erhållit stadsrättigheter före den 1 januari 1920, skulle alltså från fall till fall få avgöras, vilken styrelse staden skulle äga. Beträffande den framtida styrelsen i städer, som nu hava egen jurisdiktion, torde det bliva tillfälle för statsmakterna att fatta ståndpunkt i samband med den väntade processreformen.

På grund av vad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

1:o) att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke kunnat i oförändrat skick av riksdagen bifallas, måtte för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 54.

I stad, där magistrat ej finnes, skall den för sådan stad särskilt tillsatta styrelse fullgöra de å magistraten ankommande bestyr och åligganden, om vilkas besörjande därstädes särskild föreskrift i lag eller författning ej meddelats.

Denna styrelse skall bestå av en kommunalborgmästare och minst två kommunalrådmän; dock att utan hinder härav i stad, som erhållit stadsrättigheter före den 1 januari 1920, om stadsstyrelses sammansättning skall gälla vad i reglementet för stadsstyrelsen är eller varder stadgat.

Kommunalborgmästaretjänst tillsättes av Kungl. Maj:t bland de tre behöriga personer, som av stadens vid stads-

fullmäktigeval röstberättigade invånare jämlikt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser föreslagne blivit.

Reglemente för stadsstyrelse utfärdas av Kungl. Maj:t efter därom av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmänna rådstugan upprättat förslag.

§ 56.

Ledamöterna i drätselkammaren utses, ibland kommunens röstberättigade medlemmar, av stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, av allmänna rådstugan.

Sådant val sker, där två eller flera personer skola utses, proportionellt på sätt därom är särskilt stadgat, därest sådant äskas av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1.

I stad, där magistrat ej finnes, må i reglementet för drätselkammaren kunna bestämmas, att drätselkammaren skall utgöras, utom av de särskilt valda ledamöterna, jämväl av kommunalborgmästaren eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande såsom självskriven ledamot.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

samt

2:o) att den av herrar Fast och Johansson i Trollhättan i ärendet väckta motionen icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 maj 1919.

På utskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservationer:

dels av herrar von Geijer, Bellinder, Ekman, greve Henning Wachtmeister, Gustafsson, Henrikson och Kahlström, vilka anförde:

I överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit, hava vi yrkat, att kommunalborgmästaretjänsten skulle av Konungen tillsättas med fullmakt, varjämte vi yrkat, att bestämmelse härom skulle inskrivas i kommunallagarne. Vi anse, att denna bestämmelse är för städernas ämbetsmässiga förvaltning av så konstitutiv och avgörande art, att vi icke kunna frånträda vårt yrkande härom, så mycket mindre som avsett är, att kommunalborgmästaren jämväl skall vara polischef, samt anledning föreligger för antagandet, att den föreslagna formen för städernas förvaltning i framtiden skulle komma att tillämpas i ett mycket stort, kanske i det övervägande antalet av rikets städer.

Vi yrka därför att § 54 i lag om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 måtte få följande ändrade lydelse:

§ 54.

I stad etc. — — — — — ej meddelats.

Denna styrelse etc. — — — — — varder stadgat.

Kommunalborgmästaretjänst tillsättes av Kungl. Maj:t *med fullmakt* bland de tre behöriga personer, som av stadens vid stadsfullmäktigeval röstberättigade invånare jämlikt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser föreslagna blivit;

dels ock av herr von Mentzer, som med instämmande av herr Norman anförde:

Enligt den av utskottet förordade ändringen av § 54 i kungl. förordningen om kommunalstämma i stad den 21 mars 1862 skall i stad, där magistrat ej finnes, styrelsen bestå av en kommunalborgmästare och minst två kommunalrådmän samt reglemente för stadsstyrelsen utfärdas av Kungl. Maj:t. Avsikten med denna ändring synes vara att, såsom de sakkunnige uttryckt sig, »så att säga på experimentell väg pröva den nya stadsförfattningens praktiska värde». De för det sålunda tilltänkta *experimentet* avsedda försöksföremålen äro dels landets mindre städer med egen jurisdiktion, dels de under landsrätt liggande städerna och dels åtskilliga i någon mån stadsliknande platser, om vilka jag strax

skall anföra ett par ord. Dessa platser kunna komma i fråga, så snart framställning om stadsrättigheter inkommer från dem.

Beträffande de mindre städerna med egen jurisdiktion hava dessa för närvarande obestriddigen i judiciellt avseende en värdefull ställning, som skänker dem fördelar både i fråga om snabb behandling av de till domstolarne hörande ärenden och i fråga om de vid inställelser inför domstolen förekommande besvär och kostnader. I anledning härav råder ock inom dessa städer, såsom känt är, en allmän och livlig ovilja mot försök att beröva dem berörda fördelar. Det är icke, så vitt jag vet, bevisat, att ifrågavarande särskilda jurisdiktion är skadlig för landets rättsväsende i allmänhet. Men även om så skulle vara fallet, synes ändring härutinnan kunna och böra anstå, till dess att frågan härom upptages i dess helhet. Att nu experimentera genom tvångslagstiftning mot en del mindre samhällen förefaller, minst sagt, motbjudande och, då det ju icke kan förekomma annat än endast i ett fåtal fall, ej heller lämpat att giva någon avsevärd upplysning eller lärdom. Vad åter angår de under landsrätt varande städerna, så råda inom dessa vitt utbredda betänkligheter mot det föreliggande förslaget om kommunalborgmästare och kommunalrådmän. Efter den erfarenhet, man vunnit på dessa platser, är detta förslag ägnat att fördyra dessa städers förvaltningskostnader och att beröva dem tillfället att på bästa sätt tillgodogöra sig sina förnämsta arbetskrafter på det kommunala området. Detta tillfälle att tillgodogöra sig sina bästa arbetskrafter skulle enligt utskottets förslag även de städer under landsrätt, vilka erhållit stadsrättigheter före den 1 januari 1920, kunna bliva berövade av Kungl. Maj:t genom administrativt påbud. I fråga om dessa städer har nämligen utskottet föreslagit, att om stadsstyrelsens sammansättning i dem skall gälla vad som *är eller varder* stadgat i reglementet för samma styrelse.

Det skulle icke väcka stor förvåning, om de betänkligheter, som sålunda allmänt förekomma, utbreddes sig till även större stationssamhällen och andra dylika samhällen inom landet, vilka kunde anse sig hava anledning att utverka åt sig stadsrättigheter utan egen jurisdiktion. Men inträffade detta, så är det ju tydligt, att en sådan lagändring som den av utskottet förordade skulle verka i hög grad hinderlig för dessa samhällens anspråk. Och det kan ifrågasättas, om resande av hinder härvidlag är tillbörligt och tillrådligt.

Skulle inrättandet av kommunalborgmästare och kommunalrådmän i sig själfvt innebära några väsentliga fördelar, kunde man måhända medgiva rättighet därtill för de samhällen, som frivilligt vilja göra det. Men att föreskriva, att vissa samhällen måste för att komma i åtnju-

tande av någon av dem åstundad fördel skola vara skyldiga anställa tjänstemän av detta slag synes mig ej vara överensstämmande med en god lagstiftning, vadan jag ock inom utskottet har hemställt,

att utskottet måtte avstyrka bifall till den kungl. propositionen.

Bilaga.

Motivering till herrar *Fasts* och *Johanssons* i Trollhättan motion.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 278 om ändrad lydelse av §§ 54 och 56 i förordningen om kommunalstyrelse i stad hava undertecknade i motion nr 383 till andra kammaren yrkat sådan förändring av § 54 andra stycket, att ordet »minst» utgår och paragrafen sålunda får följande lydelse: »Denna styrelse skall bestå av en kommunalborgmästare och två kommunalrådmän». Genom den formulering, som givits paragrafen i den kungl. propositionen, bliver det beroende av reglementet, huru många kommunalrådmän som skola finnas i stad med sådan styrelse.

Vad som avses med ordet minst två kommunalrådmän, får man besked om i förslaget till reglemente för stadsstyrelse (sidan 77 i den kungl. propositionen) däri bestämmes, att stadsstyrelse skall bestå av lagfaren kommunalborgmästare och en juridiskt bildad jämte två icke juridiskt utbildade kommunalrådmän. Redan den omständigheten, att styrelsen skall bestå av fyra personer är ägnat att inge betänkligheter, enär genom detta jämna antal styrelseledamöter ordförandens utslagsröst allt för ofta kan behöva komma till användning, nämligen i alla de fall där meningarne äro delade och jämkning ej kan ske.

I en så sammansatt styrelse komma lekmännen ej att få synnerligen stor betydelse, då genom en lagfaren rådmän vid sidan av den lagfarne kommunalborgmästaren det juridiska elementet i stadsstyrelsen kommer att bliva dominerande, varav följer, att lekmannaomdömet skjutes åt sidan, vilket icke för städernas förvaltning torde vara gagneligt. En sådan styrelseform skulle med andra ord resultera därtill, att de juridiska personerna icke blott komme att bliva de tongivande, utan också de beslutande.

Något behov för städerna av två jurister i stadsstyrelsen synes oss ej föreligga. Om det någon gång i framtiden kommer att visa sig, att fögderistad skulle få en sådan utveckling, att behov av mera juridisk arbetskraft förefunnnes, då bör denna utökning av arbetskraften ske genom anställande av biträden eller notarier under stadsstyrelsen, men att de under inga förhållanden skola vara ledamöter av denna styrelse. I övrigt bör framhållas, att därest stadsstyrelsen huvudsakligen får de uppgifter att handhava, som vi anse böra åligga dem, nämligen att vara städernas formellt juridiskt kontrollerande myndighet, då kommer ej ens i de största städerna under landsrätt något behov av en stadsstyrelse med två juridiskt utbildade ledamöter att förefinnas.

Beträffande de uppgifter, som skola åligga stadsstyrelserna, så ha därom framförts vitt skilda meningar. I det betänkande, som avgivits av de av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga, har hävdats den meningen, att stadsstyrelserna icke blott skulle vara en kontrollerande myndighet utan genom ledamotskap i drätselkammare etc. jämväl även skulle delta i den egentliga förvaltningen av kommunens angelägenheter.

De sakkunnigas förslag¹ hava särskilt i denna del rönt motstånd, icke minst från de städer där förslaget skulle komma att tillämpas, men även från annat håll har riktats en skarp kritik gentemot denna del av förslaget. Länsstyrelsen i Jönköpings län säger bland annat i sitt yttrande: »De krav, som ställas å borgmästaren, äro allt för stora, han skall vara ett administrativt faktotum, vilket man knappast kunde hålla för den föreslagna lönen. Det vore fara värt, att de mångahanda och skiftande göromålen skulle betänkligt splittra hans tid, ehuruval de visserligen i kvalitativt hänseende vore mindre krävande.»

Den kritik, som riktats mot kommitterades förslag, har tydligen även syntes Kungl. Maj:t så befogad, att Kungl. Maj:t ej ansett sig kunna i oförändrat skick framlägga det för riksdagen.

I den kungl. propositionen har i stället införts ett stycke i 54 § som lyder: »I stad, där magistrat ej finnes, må i reglementet för drätselkammaren kunna bestämmas, att drätselkammaren skall utgöras, utom av de särskilt valda ledamöterna, jämväl av kommunalborgmästaren eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande såsom självskrivnen ledamot».

Den kritik, som riktats mot de sakkunnigas förslag, kan i viss mån också riktas mot Kungl. Maj:ts förslag; skillnaden ligger endast i att självskrivnenheten för ledamotskapet i drätselkammaren upphört. Detta gäller dock endast i viss mån, ty har en gång ett dylikt stadgande in-

tagits i reglementet, bliver det nog ej så lätt att få detsamma avlägsnat, även om det skulle visat sig medföra stora olägenheter.

Det förefaller oss, som skulle kommunalborgmästarens eller stadsstyrelseordförändens ledamotskap av drätselkammaren i hög grad förringa värdet av hans arbete som kontrollerande myndighet. Genom ett aktivt deltagande i drätselkammarens förvaltningsarbete bliver det ju i viss mån även sina egna åtgöranden som han får att kontrollera, i synnerhet som det ju kan hava berott på hans egen röst, att ett beslut fått den eller den utgången.

Att samma person, som skall kontrollera och stadsfästa, eller vägra stadsfästelse på beslut, som fattas av stadens förvaltande myndighet, också skall som ledamot deltaga och inverka på samma besluts fattande, måste betraktas som mindre lämpligt.

Med den erfarenhet undertecknade hava på grund av långvarigt deltagande i kommunalförvaltningen är det vår uppfattning, att det icke är juridisk sakkunskap som erfordras i ledningen för städernas förvaltning, utan fastmer ingående kännedom om ekonomiska spörsmål, egenskaper, som vi av erfarenhet finna vara en tvingande nödvändighet att den verkställande förvaltningsmyndigheten förfogar över.

Att en juridiskt bildad person skall hava större möjligheter härutinnan än i det praktiska livet utbildad kommunalman, som kanske under en följd av år deltagit i det kommunala arbetet, torde väl näppeligen kunna förutsättas.

Drätselkammaren, den ekonomiska förvaltningens ryggrad, den finansiella centralmyndigheten, bör icke, genom en självskriven av Kungl. Maj:t utsedd borgmästare komma i den ställningen, att den får följa dennes vilja och önskan. Men så kan bliva resultatet, om man beaktar vad reglementets 39 § föreskriver, att han skall närvara och därmed göra sitt inflytande gällande inom alla stadens myndigheters och styrelsers arbete. Är det en person, som verkligen orkar och hinner med, vilket betvivlas, att fullgöra detta åliggande, och är en kraftig och duglig man, så blir han en enväldshärskare, särskilt om man beaktar att han därjämte i egenskap av statens representant har att kontrollera stadsfullmäktiges och övriga myndigheters görande och låtande. Städernas ekonomiska liv skulle, i stället för att bliva sundare, tvärtom mera stelna i former och få en mera byråkratisk prägel genom de föreslagna åtgärderna.

Det är med anledning av dessa synpunkter, som vi föreslagit den förändringen i den kungl. propositionen, att 56 § skulle få följande ändrade lydelse:

I stad, där magistrat ej finnes, må i reglementet för drätselkammaren kunna bestämmas, att kommunalborgmästaren eller, där sådan ej finnes, stadsstyrelsens ordförande äger rätt att närvara och i överläggningarne men ej i beslutet delta.

Vad vi anfört angående kommunalborgmästarens eller stadsstyrelseordförandens närmaste arbetsuppgifter, finna vi stöd för i Kungl. Maj:ts eget uttalande å sidan 32 i propositionen, som lyder: »Stadsstyrelsens verkliga ställning och uppgifter äro av övervägande formell och juridisk natur och erfordrar icke en förvaltningsverksamhet av samma övervägande ekonomiska art som exempelvis drätselkammarens. Ordförandeskapet i stadsstyrelsen bör därför icke jämföras med de kommunala förtroendeposterna och än mindre betraktas såsom ett övervägande representativt uppdrag.»

Som av propositionen framgår, bliver det staden själv, som får bestämma om och när den vill övergå från den nuvarande stadsstyrelseformen till juridiskt utbildad kommunalborgmästare, vilket vi finna angeläget att så också bliver förhållandet.

Om de förslag till förändringar av §§ 54 och 56, som vi föreslagit, vinner riksdagens bifall, bortfaller helt förslaget till reglemente för stadsstyrelse med kommunalborgmästare och lagfaren kommunalrådman. I de övriga reglementena komma rätt stora förändringar att bliva nödvändiga för att till såväl innehåll som form komma i överensstämmelse med den föreslagna lagtexten.
